

“पादौ मूलं, लङ्गे च रोहिणी तथाभिव्यः । अद्-
चापाडाहयमय युद्धं फाल्गुनीयुग्मम् । कटिरपि च
क्षत्तिका, पार्श्वयोश्च यमका भवन्ति भाद्रपदाः । कुक्षिस्था
रेवलो, विश्वेश्वरोः सुमराया च । पुष्पं विद्धि घनिष्ठा,
भुजो विषाखा, कृतो करो वृत्तः । अङ्गुल्यश्च पुनर्वसु,
रश्मिर्वासंशिताश्च मङ्गलाः । यीवा ज्येष्ठा, त्रयशो त्रयशः,
पुष्यो सुखं, द्विजाः (दन्ताः) क्षातिः । वृश्चिं यतभिन्नमय
माधिका भवा, ज्येष्ठिरा मेले । चित्रा सङ्घाटसंस्था,
शिशो भरगवः, शिशोश्चहाचाङ्ग । मङ्गलपुङ्गवोऽयं
कर्तव्यो रूपविच्छिन्नः । शैलस्य वज्ररूपो सप्तम्यां मूल-
संयुते चन्द्रे । उपवासः कर्तव्यो विष्णुं सम्पूज्य
विष्णुं च । दद्याद्भूते धनान्ने व्रतपूर्णं भाजनं सुवर्ण-
तम् । विप्राय काष्ठविदुषे सरत्नवस्त्रं स्वयम्भूता वा ।
वासनपुं ७७ अ० विस्तारो दृश्यः ।

मन्त्रभोग पुं राशिचक्रस्यनक्षत्राणामेकैकदिने भोगः ।

२१६०० कलाकल्प्य सप्तविंशत्या सर्वं विभक्त्युक्तं ८०० यत-
कलाहमे भोगे “भोगोऽष्टमती क्षिप्राः” सूचि ।

मन्त्रमान न० सू० चि० चन्द्रे दिनादिमानभेदे अङ्कनृपदे
५७६४० मन्त्रमानयन्त्रे च दृश्यम् ।

मन्त्रमाला स्त्री मन्त्रसंख्यिका माला । १ सप्तविंशतिभौ-
क्तिकादिरचितमात्रायाम् अमरः । इतः । २ नक्षत्रभौ
च “यावत्क्षत्रमाला विचरति नगने भवयन्तीव भासा”
इ० सं० १०५ अ० । ३ हस्तिनां मालाभेदे च “निगार्हसमयेनैव
परिस्फुरत्सार्हचन्द्रनक्षत्रमात्रेण” काद० (गन्धहस्तिना)
मन्त्रयाजका पुं मन्त्रनिमित्तं दृष्ट्यर्थं याजयति
यज-विष्-वृत् । मन्त्रनिमित्तदोषोद्भावनेन यानि-
कारके अपरकृत्राज्ञाये “आज्ञायका देवका मन्त्र
पानयाजकाः । एते ब्राह्मणचाण्डाला महापवित्र
पञ्चमाः” भा० शा० ७६ अ० तस्य निन्दोक्ता

मन्त्रयोग पुं मन्त्रभेदे योगः क्रूरपडादिभ्योगः । मन्त्र
मन्त्रहृदये वक्तव्ये मन्त्रेषु क्रूरादिपहवोगे “संवि-
हारा ज्योतिषि भाभियुक्ताः मन्त्रयोगेभ्यश्च निश्च
यशाः” भा० उ० ४७ अ० ।

मन्त्रयोगिनी स्त्री मन्त्रैरभिमानितया युज्यते युज-
विहृत् । दाक्षायणीषु अग्निव्यादिषु “तत्रैव मन्त्रयो-
गिन्यः सप्तविंशतिवृत्तमाः । रोहिणीप्रसन्नाः कन्या दक्षः
प्राचेतसे ददौ” हरिवं० २२६ अ० । रोहिण्याचन्द्रसा-
तिप्रियत्वात् तन्मुखावच्छान्तिमिति बोध्यम् ।

मन्त्रयोगिनी स्त्री इतः । विवाहादौ योनिजुडे उपयमयन्त्रे
१२५० पृ० दृश्यम् । [व्यभि च्योतिर्मय्या दव भा० शा० २८ अ०]

मन्त्रराज पुं इतः टच् सभा० चन्द्रे “मन्त्रराजे वर्धमाने
मन्त्रलोका पुं इतः । मन्त्राधिष्ठितलोकभेदे “कक्षिन्नु
अङ्गुलोका ज्योताश्च प्रोताश्च मन्त्रलोकेषु गार्गोति
कक्षिन्नु मन्त्रलोका ज्योताश्च प्रोताश्च देवलकेषु” मत० ब्रा०
१८।६।६।१ तल्लोकस्यानादिनां च काशीख० ख० उक्तं यथा

“दक्षः प्रजाविनिर्माणे दक्षो जातः प्रजा-
पतिः । अटिर्दुहितरक्षस्य रूपकावत्यभयकाः । सर्वा
जावत्यवाहिन्यो रोहिणीप्रसन्नाः सुताः । ताभिस्तथा
तपस्वीन् प्राप्य वैश्वदेवीं पुरीम् । आराधितो महादेवः
लोभः (उभया कर्हितः) लोभविभूषणः । भवतोऽपि महा-
देव ! भव ! तापहरो हि त्वः । रूपेण भवता लुप्तः स
लोभसौ भवत्विति । शिङ्गं संस्थाप्य सुमहन्मूर्त्तेश्वर-
संश्रितम् । वरपायाकटे रथ्ये सङ्गमेव रससिधौ । दिव्यं
वर्षसङ्कल्पं पुष्पायितसंश्रितम् । तपस्रम्पं महाताभिः
पुष्पैरपि दुष्करम् । ततस्तुष्टो हि विश्वेशो व्यतरदर-
कुत्तमम् । सर्वाभामेकलसीनामेकार्थस्वरक्षेतसाम् ।
श्रीविश्वेश्वर उवाच । न ह्यन्तां हि तपोऽत्युपमेतदन्त्या-
भिरोदयम् । पुराऽवकाभित्ताद्दोनाम नक्षत्रमत्र वै ।
पुष्पायितसंश्रितं तप्तं यक्षपसाऽधुना । भवतीभित्ततः
पुंस्त्वन्मित्रया यो भविष्यति । उदात्तवक्त्रे ससस्तेऽपि-
क्षयनण्या भविष्यथ । मेवादीनाञ्च राशीनां योगयो
युवसुत्तमाः । क्षोषपीनां सुधायाश्च ब्राह्मणानाञ्च यः
पतिः । पतिमन्त्रो भवत्योऽपि तेन पत्न्या सुमाननाः ।
भवतीनामिदं शिङ्गं नक्षत्रेश्वरसंश्रितम् । पुजयित्वा
नरो गन्ता मन्त्रलोकसुत्तमम् । अपरिष्टान्मृगाङ्गुल
लोको वस्तु भविष्यति । सर्वैसां तारकाणाञ्च मध्ये
बान्या भविष्यथ । मन्त्रपूजका ये च नक्षत्रवृत्तचारिणः ।
ते यो लोके वसिष्यन्ति मन्त्रसदृशप्रभाः । मन्त्रमह-
राशीनां वाचा तेषां कदाचन । न भविष्यति ये काश्यां
मन्त्रेश्वरवीक्षकाः” ।

मन्त्रविद्या स्त्री मन्त्राणां तत्त्वस्थित्यहदीनां चारित्र्या-
नाय विद्या । ज्योतिषविद्यायां “न चेत्यातनिमित्ताभ्यां
न मन्त्राज्ञविद्याया । नाह्मशासनवादाभ्यां भिक्षां
लिप्सेत कर्हिचित्” मनुः । “विज्ञानेन वा अस्मदे
विजानाति” इत्युपक्रमे “ब्रह्मविद्यां भूतविद्यां जलविद्यां
मन्त्रविद्याम्” आ० च० ।